בעזהשי"ת

קוּנְטְרֵס

אַ גוּטֶע וָואךְ

וָואס דָאס אִיז אַ וואוּנְדֶערְלִיכֶע שִׁיעוּר אַרַיינְצוּבְּרֶענְגֶען אִין אוּנְז דִי רֵיינֶע אוּן קְלָארֶע אֱמוּנָה אִין בַּאשֶׁעפֶּער, וִוי אוֹיךְ עֵצוֹת אוּן הִתְחַזְקוּת וְויאַזוֹי אַדוּרְךְ צוּ גֵיין דֶעם לֶעבְּן בְּשָׁלוֹם.

פָארְגֶעלֶערְנְט דוּרְךְ

כְּבוֹד קְדוּשַׁת הָרַב הַצַּדִּיק מוֹהֲרָא"שׁ זי"ע

פַּרְשַׁת וַיֵּצֵא, מוֹצָאֵי שַׁבָּת, מְלַוֶּה מַלְכָּה

עִם סְעוּדַת שֶׁבַע בְּרָכוֹת תשע"ג

גֶעבּוֹיעֶט אוֹיף דִי וֶוערְטֶער פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן, אֲדוֹנֵינוּ מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

אוּן אוֹיף דִי וֶוערְטֶער פוּן זַיין תַּלְמִיד, מוֹרֵינוּ הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ

רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

אוּן עֶס אִיז צוּזַאמְגֶעפְלָאכְטְן מִיט פְּסוּקִים פוּן תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, אוּן מַאֲמָרִים פוּן אוּנְזֶערֶע הֵיילִיגֶע חֲכָמִים פוּן גְמָרָא אוּן מִדְרָשִׁים אוּן הֵיילִיגְן זוֹהַר.

עֶס אִיז גֶעבְּרֶענְגְט גֶעוָוארְן צוּם דְרוּק
דוּרְךְ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב - נוּא יָארְק יצ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש
וויליאמסבורג
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש
בארא פארק
4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש
קרית יואל
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש
קרית יואל
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש
בלומינגראוו
24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש
מאנסי
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש
ירושלים
רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

היכל הקודש
בני ברק
רחוב ירושלים 2
052.760.5715

נדפס ע"י
קרן הדפסה
היכל הקודש
2623 State Route 52
Liberty, NY 12754
718.387.2691
www.BreslevCenter.com

צו הערן די
הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב
212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב
212.444.9169

אַ גוּטֶע וָואךְ

א.

עֶס וֶוערְט גֶע׳פַּסְקֶ׳נְט אִין שׁוּלְחָן עָרוּךְ (אוֹרַח חַיִּים סִימָן ש): **לְעוֹלָם יְסַדֵּר אָדָם שׁוּלְחָנוֹ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, כְּדֵי לְלַוֹּת אֶת הַשַּׁבָּת, אֲפִילוּ אֵינוֹ צָרִיךְ אֶלָּא לִכְזַיִת, אַ מֶענְטְשׁ זָאל שְׁטֶענְדִיג אָנְגְרֵייטְן אַ סְעוּדָה מוֹצָאֵי שַׁבָּת, כְּדֵי צוּ בַּאגְלֵייטְן דֶעם שַׁבָּת, אֲפִילוּ עֶר קֶען נִישְׁט עֶסְן מֶער ווִי אַ כְּזַיִת.** עֶס אִיז בַּאוואוּסְט וָואס דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט: אִיר מֶעגְט קְנֵייטְשְׁן מַיין סֵפֶר ווִי אַזוֹי אִיר ווִילְט, אָבֶער פוּן אַ סְעִיף קָטָן אִין שׁוּלְחָן

עָרוּךְ זָאלְט אִיר נִישְׁט אָפְּטְרֶעטְן. אוּן דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט זֵייעֶר מַקְפִּיד גֶעוֶוען מֶען זָאל לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג שׁוּלְחָן עָרוּךְ, אוּן זִיךְ פִירְן עַל פִּי שׁוּלְחָן עָרוּךְ (שִׂיחוֹת הָרַ"ן סִימָן כט). דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט אָנְגֶעכַאפְּט אַ סְעִיף קָטָן, כָּל שֶׁכֵּן אַ גַאנְצֶע סִימָן, אִיז דָאךְ זִיכֶער אַז מֶען דַארְף דָאס מְקַיֵים זַיין אוּן עֶסְן יֶעדֶע וָואךְ מְלַוֶה מַלְכָּה.

עֶס אִיז בַּאוואוּסְט דִי רֶמֶז פוּן צַדִיקִים אוֹיפְן פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית כח, יב): **וְהִנֵה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה**; אַז דָאס גֵייט אַרוֹיף אוֹיף מְלַוֶה מַלְכָּה, אוּן דָאס וָוארְט סֻלָּ"ם אִיז רָאשֵׁי תֵּיבוֹת: סְ׳עוּדַת לְ׳וַיִת מַ׳לְכָּה, וָואס אִיז זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶע זַאךְ, אָבֶּער מֶענְטְשְׁן הַאלְטְן דָאס גְרִינְג. אוֹיךְ אִיז רָאשֵׁי תֵּיבוֹת דִי נָאמֶען פוּן סְמָא"ל: סְ׳עוּדַת מְ׳לַוֶה מַ׳לְכָּה אֵ׳ין לַ׳עֲשׂוֹת. אוּן מֶען זֶעהְט טַאקֶע אַז דֶער סַמֶ"ךְ מֶ"ם פַארְלֵייגְט זִיךְ זֵייעֶר שְׁטַארְק אוֹיף דֶעם, אוּן עֶר וֶועט אַלֶעס צוּלָאזְן, נָאר מֶען זָאל נִישְׁט מַאכְן קַיין סְעוּדַת מְלַוֶה מַלְכָּה.

וָואס אִיז אֵייגְנְטְלִיךְ אַזוֹי גְרוֹיס דִי סְעוּדָה פוּן מְלַוֶּה מַלְכָּה? נָאר דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב, סִימָן ב): **שַׁבָּת** אִיז דִי גְרֶעסְטֶע שִׂמְחָה; וַוייל שַׁבָּת אִיז שׁוֹין נִישְׁט דָא קַיין שׁוּם אַרְבֶּעט, אוּן מֶען קֶען גָארְנִישְׁט טוּהְן, נָאר מֶען דַארְף רוּהְעֶן, אוּן זִיךְ פְרֵייעֶן אַ גַאנְץ שַׁבָּת, אוּן דַאנְקֶען אוּן לוֹיבְּן דֶעם בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים, אוּן אִים גֶעבְּן אַ תּוֹדָה וְהוֹדָאָה אַז בָּרוּךְ הַשֵּׁם מִיר זֶענֶען אִידְן אוּן מִיר הִיטְן דֶעם שַׁבָּת. חַזַ"ל זָאגְן (שַׁבָּת קיח ע"א): **כָּל הַמְעַנֵּג אֶת הַשַּׁבָּת נוֹתְנִין לוֹ נַחֲלָה בְּלִי מְצָרִים**, וֶוער עֶס אִיז פְרֵיילִיךְ אוּן מַאכְט אַן עוֹנֶג שַׁבָּת, אִיז זוֹכֶה אַרוֹיסְצוּגֵיין פוּן אַלֶע עֶנְגְשַׁאפְטְן, אוּן שְׁפִּירְן **עֶצֶם אֱלֹקוּת**. אוֹיךְ זָאגְט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א' סִימָן נז): **דָאס עֶסְן פוּן שַׁבָּת אִיז אֵיין** שְׁטִיק הֵיילִיגְקַייט, אֵיין שְׁטִיק בַּאשֶׁעפֶער. דֶער מֶדְרָשׁ תַּנְחוּמָא זָאגְט (בְּרֵאשִׁית סִימָן ג): **כְּבוֹד שַׁבָּת עָדִיף מֵאֶלֶף תַּעֲנִיּוֹת**, אַז מֶען אִיז מְכַבֵּד דֶעם שַׁבָּת אוּן מֶען הָאט הֲנָאָה אִינֶעם שַׁבָּת, אִיז אַזוֹי וִוי מֶען וָואלְט גֶעפַאסְט

טוֹיזְנְט תַּעֲנִיתִים. אוּן דִי דְרֵיי סְעוּדוֹת אִיז קֶעגְן אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב (זוֹהַר הַקָדוֹשׁ יִתְרוֹ פח ע״ב), אוּן דִי שִׂמְחָה דַארְף מֶען מִיטְנֶעמֶען אוֹיף אַ גַאנְצֶע וָואךְ, אָבֶּער וִוי נָאר מֶען גֵייט אַרוֹיס פוּנֶעם שַׁבָּת אוּן מֶען מַאכְט הַבְדָלָה, וֶוערְט מֶען שׁוֹין פַארְנוּמֶען צוּ לוֹיפְן עוֹסֵק זַיין מִיט וָואכֶעדִיגֶע זַאכְן, פַּאלְט מֶען שׁוֹין אַרַיין אִין אַ צוּבְּרָאכְנְקֵייט אוּן מֶען הָאט שׁוֹין דַאֲגוֹת צוּ עֶרְלֶעדִיגְן אוּן סֶעטְלֶען אַלֶע זַאכְן, וִוי פַּרְנָסָה וְכוּ׳, דֶערְפַאר כְּדֵי מַמְשִׁיךְ צוּ זַיין דִי שִׂמְחָה פוּן שַׁבָּת, אַז אַ גַאנְצֶע וָואךְ זָאל מֶען אוֹיךְ זַיין אַזוֹי פְרֵיילֶעךְ וִוי שַׁבָּת אוּן מִיטְנֶעמֶען דִי שִׂמְחָה פוּן שַׁבָּת אוֹיף אַ גַאנְצֶע וָואךְ, מַאכְט מֶען אַ סְעוּדַת מְלַוֶה מַלְכָּה וָואס מִיט דֶעם בִּינְדְט מֶען צוּ דֶעם שַׁבָּת צוּ אַ גַאנְצֶע וָואךְ.

ב.

וֶועגְן דֶעם אִיז אוֹיךְ דִי סְעוּדָה פוּן מְלַוֶה מַלְכָּה קֶעגְן דָוִד הַמֶלֶךְ (פְּרִי עֵץ חַיִים שַׁעַר הַשַׁבָּת, סוֹף פֶּרֶק כד), כְּדֵי מִיר זָאלְן זִיךְ אָפְּלֶערְנֶען פוּן דָוִד הַמֶלֶךְ וִוי אַזוֹי זִיךְ צוּ

מְחַזֵק זַיין נָאכְדֶעם וָואס דֶער הֵיילִיגֶער שַׁבָּת גֵייט אַרוֹיס, וַוייל דָוִד הַמֶלֶךְ אִיז גֶעוֶוען אַ סִימְבָּאל פוּן לַיידְן אוּן מִיטְמַאכְן רַחְמָנָא לִצְלָן (מֶדְרָשׁ תְּהִלִּים צ, טו). אוּן פוּן וֶוען עֶר אִיז גֶעבּוֹירְן גֶעוָוארְן, הָאבְּן אִים דִי בְּרוּדֶערְס פַארְטְרִיבְּן מִיט דִי טַעֲנָה (תְּהִלִּים סט, ט; יַלְקוּט הַמַכִּירִי תְּהִלִּים קיח, כח): דוּ בִּיזְט נִישְׁט אוּנְזֶער בְּרוּדֶער! [שְׁטֶעלְט אַייךְ פָאר דִי צַעַר דֶערְפוּן], אוּן אַזוֹי אִיז אִים דוּרְכְגֶעגַאנְגֶען זַיין גַאנְצֶער יוּגְנְט, אָבֶּער דָוִד הַמֶלֶךְ הָאט זִיךְ נִישְׁט דֶערְשְׁרָאקְן, עֶר אִיז גֶעגַאנְגֶען אִין וַואלְד אוּן גֶעזִינְגֶען שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת צוּם בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים, בִּשְׁעַת עֶר הָאט גֶעפַּאשֶׁעט דִי שָׁאף פוּן זַיין טַאטְן יִשַׁי (זוֹהַר חָדָשׁ שִׁיר הַשִּׁירִים, סז ע״ב), אוּן דֶעמָאלְטְס הָאט עֶר שׁוֹין אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ מַאכְן דֶעם סֵפֶר תְּהִילִים, וָואס יֶעדֶע פָּסוּק עֶקְסְטֶער פוּן יֶעדְן קַאפִּיטְל, אִיז גֶעוֶוען בַּיי אִים אַ עֶקְסְטֶערֶע גֶעזַאנְג פַארְן אֵייבֶּערְשְׁטְן וָואס פוּן דֶעם הָאט עֶר גֶעמַאכְט בְּמֶשֶׁךְ זַיין גַאנְצְן לֶעבְּן דֶעם סֵפֶר תְּהִלִּים, וַוייל פוּן אַלֶע זַיינֶע צָרוֹת הָאט

עֶר גֶעמַאכְט אַ גֶעזַאנְג אוּן אַ גֶעבֶּעט פַארְן בַּאשֶׁעפֶער
(לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק ב, סִימָן ק; שִׂיחוֹת הָרַ״ן סִימָן סח).

אֵיינְמָאל הֶערְט עֶר אַז עֶס רַעשְׁ׳ט זִיךְ (שְׁמוּאֵל-א קַאפִּיטְל יז), אוּן עֶר זֶעהְט אַז עֶפֶּעס עֶרְנְסְט קוּמְט פָּאר, אַלֶע אִידְן שְׁטֵייעֶן אִין קִיפְּקֶעס אוּן רֶעדְן, הָאט עֶר פְּרוּבִּירְט גֶעוָואר צוּ וֶוערְן וָואס עֶס גֵייט פָּאר, הָאט מֶען אִים דֶערְצֵיילְט: עֶס אִיז דָא אֵיינֶער גָלְיַת אַ פְּלִשְׁתִּי, וָואס זָאגְט: אוֹיב בִּיז פֶערְצִיג טֶעג וֶועט נִישְׁט קוּמֶען אֵיינֶער מִלְחָמָה הַאלְטְן קֶעגְן אִים, וֶועט עֶר חַס וְשָׁלוֹם פַארְטִילִיגְן דִי אִידְן. אוּן עֶר קוּמְט יֶעדְן אִינְדֶערְפְרִי אוּן בַּיינַאכְט זִיךְ רֵייצְן מִיט דִי אִידְן אוּן זֵיי וָואֶרעֶנְן אוֹיף דֶעם וְכוּ׳ [רַשִׁ״י זָאגְט (שָׁם טז): עֶר אִיז דַוְוקָא גֶעקוּמֶען צוּפְרִי אוּן בַּיינַאכְט כְּדֵי צוּ שְׁטֶערְן דִי אִידְן אַז זֵיי זָאלְן נִישְׁט זָאגְן קַיין קְרִיאַת שְׁמַע,] דָוִד הַמֶלֶךְ אַלְץ יוּנְגֶער בָּחוּר אִינְטֶערֶעסִירְט זִיךְ נָאכְאַמָאל בַּיי דֶעם אוּן יֶענֶעם, צוּ הֶערְן וָואס עֶס קוּמְט פָּאר, בִּיז דֶערְוַוייל הָאבְּן אִים זַיינֶע בְּרוּדֶערְס פָארְגֶעהַאלְטְן:

אוֹיף וֶועמֶענְס אַחֲרָיוּת הָאסְטוּ אִיבֶּערְגֶעלָאזְט דִי שָׁאף? גֵיי דִיר שְׁנֶעל צוּרִיק צוּ דִי שָׁאף, פַאר אֵיינֶער וֶועט נָאך דִי שָׁאף אוֹיך צוּנֶעמֶען. זָאגְט דָוִד הַמֶּלֶך: וִוי אַזוֹי קֶען אִיך צוּרִיק גֵיין צוּ דִי שָׁאף, בִּשְׁעַת אִידְן רֶעדְן מִיט אַזַא פַּחַד אוּן שְׁרֶעק פוּן דֶעם גָלְיַת?! אוּן עֶר הָאט זִיך וַוייטֶער נָאכְגֶעפְרֶעגְט וִוי עֶס הַאלְט דִי מַצָּב, הָאט עֶר גֶעהֶערְט אַז שָׁאוּל הַמֶּלֶך הָאט צוּגֶעזָאגְט, אַז וֶוער עֶס וֶועט כַאפְּן דֶעם פְּלִשְׁתִּי גָלְיַת, וֶועט עֶר אִים גֶעבְּן זַיין טָאכְטֶער פַאר אַ וַוייבּ. רוּפְט זִיך דָוִד הַמֶּלֶך אָן אוּן זָאגְט: אִיך הָאבּ נִישְׁט קַיין מוֹרָא! פִּירְט מִיר צוּ שָׁאוּל הַמֶּלֶך, הָאט מֶען אִים גֶעבְּרֶענְגְט צוּ שָׁאוּל הַמֶּלֶך, אוּן דָוִד הֵייבְּט אִים אָן צוּ זָאגְן: קֵיינֶער דַארְף נִישְׁט מוֹרָא הָאבְּן אוּן זַיין דֶערְשְׁרָאקְן פוּן דֶעם גָלְיַת, אִיך וֶועל מִיך אַיינְשְׁטֶעלְן אוּן אִים עֶרְלֶעדִיגְן. הָאט אִים שָׁאוּל הַמֶּלֶך גֶעזָאגְט: דוּ בִּיזְט דָאך אַ יוּנְגֶער בָּחוּר, אוּן עֶר אִיז אַ גְרוֹיסֶער רִיז, אוּן אַ גֶעלֶערְנְטֶער אִין מִלְחָמָה, [חַזַ"ל זָאגְן (יַלְקוּט שִׁמְעוֹנִי שְׁמוּאֵל-ב, רֶמֶז קסה): עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ

מְשׁוּנָה קֶרֶן, עֶר הָאט גֶעהַאט אוֹיף דִי הֶענְט אוּן אוֹיף דִי פִּיס זֶעקְס פִינְגֶערְס.]

זָאגְט דָוִד הַמֶּלֶךְ: דָאךְ הָאבּ אִיךְ נִישְׁט קַיין מוֹרָא פוּן אִים, אִיךְ הָאבּ שׁוֹין גֶעהַאט אַ מַעֲשֶׂה מִיט אַ לֵייבּ אוּן מִיט אַ בֶּער וָואס זֵיי הָאבְּן גֶעוָואלְט אַוֶועק שְׁלֶעפְּן אַ שֶׁעפֶּעלֶע פוּן מַיין סְטַאדֶע, אוּן אִיךְ הָאבּ זֵיי צוּרִיסְן אוּן גֶע׳הַרְגֶ׳עט, הָאבּ אִיךְ פוּן אִים אוֹיךְ נִישְׁט מוֹרָא, הָאט אִים שָׁאוּל הַמֶּלֶךְ אָנְגֶעטוּהְן מִיט גֶעפַּאנְצֶערְטֶע קְלֵיידֶער, אָבֶּער דָוִד רוּפְט זִיךְ אָן: עֶס אִיז מִיר נִישְׁט בַּאקְוֶועם דִי קְלֵיידֶער, אִיךְ קֶען אָן דֶעם אוֹיךְ. אַלֶע אִידְן צִיטֶערְן: אַ בָּחוּר אִיז גֶעקוּמֶען, אוּן עֶר זָאגְט אַז עֶר הָאט נִישְׁט מוֹרָא פוּן דֶעם גָלְיַת, וָואס גֵייט דָא זַיין?!

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק ב, סִימָן ד): גָלְיַת אִיז גֶעוֶוען דֶער ׳מֵצַח הַנָחָשׁ׳, עֶר הָאט גֶעוָואלְט וַוייזְן אַז יֶעדֶע זַאךְ אִיז טֶבַע, מִקְרֶה, מַזָל; דָאס הֵייסְט, אַז אַ מֶענְטְשׁ זָאל טְרַאכְטְן: דָאס אִיז מַיין טֶבַע, מַיין

מַזָל, פֶּערְצוּפַּאל אִיז אַזוֹי גֶעשֶׁעהְן. דֶערְפַאר אִיז עֶר גֶעקוּמֶען אוֹיסְרַייסְן מֶען זָאל נִישְׁט זָאגְן קְרִיאַת שְׁמַע, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הֲוָיָ״ה אֱלֹקֵינוּ הֲוָיָ״ה אֶחָד, וָואס מִיט דֶעם אִיז מֶען מְגַלֶה אַז עֶס אִיז נָאר דָא אֵיין אֵיינְצִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער אוֹיף דִי גַאנְצֶע וֶועלְט, אוּן אַלֶעס וֶוערְט גֶעפִירְט נָאר דוּרְכְן אֵייבֶּערְשְׁטְן אַלֵיין, אוּן עֶס אִיז גָארְנִישְׁט דָא אוֹיסֶער דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, וֶועגְן דֶעם הָאט עֶר דָאס גֶעוָואלְט צוּשְׁטֶערְן, זֵיי זָאלְן נִישְׁט זָאגְן קְרִיאַת שְׁמַע. אָבֶּער דָוִד הַמֶלֶךְ וָואס עֶר אִיז אַלֶע יָארְן אָפְּגֶעזִיצְן אִין פֶעלְד, אוּן גֶעזִינְגֶען צוּם בַּאשֶׁעפֶער שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, עֶר וֵוייסְט אַז יֶעדֶע זַאךְ אִיז דֶער בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים סַיי גוּטְס סַיי שְׁלֶעכְטְס, אַלֶעס אִיז פוּן בַּאשֶׁעפֶער דֶערְפַאר הָאט עֶר גָארְנִישְׁט מוֹרָא גֶעהַאט.

גַאנְץ כְּלַל יִשְׂרָאֵל שְׁטֵייט פוּן אֵיין זַייט אוּן מֶען קוּקְט זִיךְ צוּ, דָוִד הַמֶלֶךְ נֶעמְט אַ טֶעשְׁקֶעלֶע אוּן עֶר לֵייגְט אַרַיין דָארְט פִינֶעף שְׁטֵיינְדֶעלֶעךְ מִיט אַ שִׁיסֶער

[סְלִינְג שַׁאט], אוּן עֶר נֶעמְט זַיין שְׁטֶעקֶן אוּן פַאנְגְט אָן אַרוֹיפְצוּגֵיין אוֹיפְן בַּארְג קֶעגְן גָלְיַת, גָלְיַת הֵייבְּט אָן אַרָאפּ צוּקוּמֶען אָנְגֶעפַּאנְצֶערְט מִיט אַלֶע קְלֵיידֶער, מִיט זַיין שְׁוֶוערְד וְכוּ׳, אוּן עֶר זֶעהְט וִוי דָוִד קוּמְט מִיט זַיין שְׁטֶעקֶן, הָאט עֶר זִיךְ זֵייעֶר אוֹיפְגֶערֶעגְט, אוּן רוּפְט זִיךְ אָן: אִיךְ בִּין עֶפֶּעס אַ הוּנְט, אַז דוּ קוּמְסְט מִיר אַנְטְקֶעגְן מִיט אַ טַאשְׁקֶע אוּן שְׁטֶעקֶענֶעס?! זָאגְט אִים דָוִד: אַוַודַאי בִּיזְטוּ נִישְׁט מֶער וִוי אַ הוּנְט! אוּן אִיךְ הָאבּ נִישְׁט מוֹרָא פוּן דִיר! הֵייבְּט עֶר אָן אַרָאפּ צוּ גֵיין אוּן עֶר קוּמְט שׁוֹין צוּ נָאנְט, נֶעמְט דָוִד הַמֶלֶךְ אַרוֹיס אֵיין שְׁטֵיינְדֶעלֶע פוּן דֶעם טֶעשְׁקֶעלֶע, אוּן לֵייגְט דָאס אַרַיין אִין דֶעם סְלִינְג שַׁאט אוּן שִׁיסְט דָאס אִים אִין שְׁטֶערְן אַרַיין, גָלְיַת פַאלְט אַרָאפּ אוֹיפְן פָּנִים, גֵייט דָוִד הַמֶלֶךְ גְלַייךְ צוּ אוּן נֶעמְט אַרוֹיס גָלְיַת׳נְס שְׁוֶוערְד, אוּן שְׁנַיידְט אִים אָפּ זַיין קָאפּ, אוּן טְרָאגְט זַיין קָאפּ אוֹיפְן שְׁפִּיז אוּן וַוייזְט פַאר יֶעדְן דִי מַפָּלָה, אַזוֹי זֶענֶען אַלֶע

פְּלִשְׁתִּים אַנְטְלָאפְן, אוּן אָפְּגֶעלָאזְט דִי אִידְן, כֵּן יֹאבְדוּ כָּל אוֹיְבֶיךָ ה׳.

דָוִד הַמֶּלֶךְ הָאט מִיט דֶעם גֶעוִויזְן אַ וֶועג אַז וֶוען מֶען אִיז שְׁטַארְק אִין אֱמוּנָה דַארְף מֶען נִישְׁט מוֹרָא הָאבְּן פַּאר גָארְנִישְׁט, וָואס דָאס אִיז גֶעוֶוען זַיין גַאנְצֶער כֹּחַ: עֶר אִיז גֶעגַאנְגֶען מִיט אֱמוּנָה, אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט אִין זוֹהַר הַקָדוֹשׁ (עֵקֶב דַף רעב ע״א): דִי פִּינֶעף שְׁטֵיינֶער אִיז גֶעוֶוען קֶעגְן דֶעם פָּסוּק (דְבָרִים ו, ד): שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הֲוָיָ״ה אֱלֹקֵינוּ הֲוָיָ״ה אֶחָד, וָואס מֶען זָאגְט בַּיי קְרִיאַת שְׁמַע. אֵיין שְׁטֵיין קֶעגְן: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל: אוּן דִי אַנְדֶערֶע פִיר שְׁטֵיינֶער קֶעגְן: הֲוָיָ״ה, אֱלֹקֵינוּ, הֲוָיָ״ה, אֶחָד. דָאס זֶענֶען גֶעוֶוען דִי פִינֶעף שְׁטֵיינֶער וָואס עֶר הָאט גֶעהַאט אִין זַיין זֶעקֶל. דִי מְקוּבָּלִים זָאגְן אַז מִיט דֶעם שְׁטֵיין וָואס אִיז גֶעוֶוען קֶעגְן ׳אֶחָד׳ הָאט אִים דָוִד הַמֶּלֶךְ גֶעגֶעבְּן אַ זֶעץ אִין קָאפּ, אָבֶער אֵיינֶער זָאגְט: מִיט דֶעם שְׁטֵיין וָואס אִיז גֶעוֶוען קֶעגְן ׳שְׁמַע יִשְׂרָאֵל׳ – הֶערְט אוֹיס אַלֶע אִידְן, הָאט עֶר אַרָאפּ גֶעהַאקְט גָלְיַת;

ווייל אַז מֶען נֶעמְט זִיךְ צוּזַאם בְּאַחְדוּת, מֶען הֶערְט צוּזַאמֶען און מֶען רֶעדְט צוּזַאמֶען, הָאט דָאס דֶעם גְרֶעסְטְן כֹּחַ.

נָאכְדֶעם וָואס דָוִד הַמֶלֶךְ הָאט בַּאזִיגְט גָלְיַת, הָאט עֶר דָאךְ גֶעדַארְפְט בַּאקוּמֶען דִי טָאכְטֶער פון שָׁאוּל הַמֶלֶךְ אַזוֹי וִוי עֶר הָאט צוּגֶעזָאגְט און גֶעשְׁווֹארְן: וֶוער עֶס וֶועט אָפְּשְׁנַיידְן דֶעם קָאפּ פון גָלְיַת וֶועט עֶר אִים גֶעבְּן זַיין טָאכְטֶער פַאר אַ ווייבּ. [כָאטְשִׁיג דָוִד הַמֶלֶךְ הָאט דָאס נִישְׁט גֶעטוּעֶן פַאר אַ שִׁידוּךְ, נָאר כְּדֵי צוּ וַוייזְן אַז מֶען דַארְף נִישְׁט מוֹרָא הָאבְּן פון קֵיינֶעם נָאר פון בַּאשֶׁעפֶער,] בִּיז דֶערְוַוייל זָאגְט אִים שָׁאוּל הַמֶלֶךְ: אַז דוּ וֶועסְט מִיר בְּרֶענְגֶען נָאךְ הוּנְדֶערְט עֲרֵלוֹת פון פְּלִשְׁתִּים, וֶועסְטוּ בַּאקוּמֶען מַיין טָאכְטֶער. הָאט עֶר גֶעבְּרֶענְגְט צְוֵויי הוּנְדֶערְט עֲרֵלוֹת, עֶנְדְלִיךְ הָאט עֶר חֲתוּנָה גֶעהַאט מִיט מִיכַל דִי טָאכְטֶער פון שָׁאוּל הַמֶלֶךְ, וָואס זִי אִיז גֶעוֶוען זֵייעֶר זֵייעֶר גְרוֹיס, אַזוֹי וִוי חַזַ"ל זָאגְן (עֵירוּבִין צו ע"א): זִי הָאט גֶעלֵייגְט

תְּפִילִין. און עֶס זֶענֶען אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען טוֹיזְנְטֶער טוֹיזְנְטֶער מֵיידְלֶעךְ און גֶעזִינְגֶען און גֶעטַאנְצְן (שָׁם יח, ז): **הִכָּה שָׁאוּל בַּאֲלָפָיו** – שָׁאוּל הָאט גֶע׳הַרְגֶ׳עט טוֹיזְנְטֶער, **וְדָוִד בְּרִבְבוֹתָיו** – און דָוִד צֶענְדְלִיגֶער טוֹיזְנְטֶער. וֶועגְן דֶעם אִיז אַרַיין אִין שָׁאוּל הַמֶּלֶךְ אַ מוֹרָא׳דִיגֶע קִנְאָה, אַז דָאס הָאט אִים נָאכְדֶעם גֶעבְּרֶענְגְט צוּ אַזַא שִׂנְאָה אַז עֶר הָאט צוּגֶערֶעדְט מִיכַל זָאל זִיךְ אָפְּלָאזְן פוּן אִים, און עֶר הָאט צוּזַאמְגֶענוּמֶען אַ גַאנְצֶע אַרְמֵיי צוּ כַאפְּן דָוִד כְּדֵי אִים צוּ הַרְגֶ׳ענֶען, און דָוִד הָאט גֶעדַארְפְט לוֹיפְן פוּן אֵיין פְּלַאץ צוּם אַנְדֶערְן.

אָבֶּער דָוִד הַמֶּלֶךְ אִיז שְׁטֶענְדִיג אַנְטְלָאפְן צוּם בַּאשֶׁעפֶער, אַזוֹי וִוי מִיר זָאגְן אִין תְּהִלִּים (קַאפִּיטְל נט): **בִּשְׁלֹחַ שָׁאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ**, דִי סָאלְדַאטְן הָאבְּן עֶנְדְלִיךְ גֶעכַאפְּט דִי הוֹיז וואוּ דָוִד הַמֶּלֶךְ הָאט זִיךְ גֶעפוּנֶען, הָאבְּן זֵיי בַּאלַאגֶערְט דָאס הוֹיז און פַארְמַאכְט דִי טוֹיעֶרְן אַז עֶר זָאל נִישְׁט קֶענֶען אַנְטְלוֹיפְן

פוּן דָארְט, דָאךְ הָאט זִיךְ דָוִד הַמֶלֶךְ נִישְׁט דֶערְשְׁרָאקְן אוּן זָאגְט פַּאר מִיכָל: אִיךְ וֶועל פוּן דָא אַרוֹיסְגֵיין, אָבֶּער זֵיי וֶועלְן זִיךְ אַוַודַאי דָא אַרַיין בְּרֶעכְן, זָאלְסְטוּ מַאכְן אַ דָאמִי אוּן דָאס אַרַיינְלֵייגְן אִין מַיין בֶּעט אוּן דָאס צוּדֶעקְן. דָוִד הַמֶלֶךְ נֶעמְט זַיין פִידֶעלֶע אוּן מַאכְט אוֹיף זַיין מוֹיל אוּן זִינְגְט צוּם בַּאשֶׁעפֶער, אוּן נֶעמְט זִיךְ שְׁרֵייעֶן צוּם בַּאשֶׁעפֶער (תְּהִלִּים שָׁם): **הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי אֱלֹקָי מִמִתְקוֹמְמַי תְּשַׂגְּבֵנִי, הַצִּילֵנִי מִפֹּעֲלֵי אָוֶן וּמֵאַנְשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי, כִּי הִנֵה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יָגוּרוּ עָלַי עַזִּים לֹא פִשְׁעִי וְלֹא חַטָאתִי ה׳**; רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! וָואס וִוילְן זֵיי פוּן מִיר, אִיךְ הָאבּ דָאךְ גָארְנִישְׁט גֶעזִינְדִיגְט?! רַאטֶעוֶוע מִיךְ רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, פוּן אַלֶע מַיינֶע פַיינְט וָואס לָאקֶערְן נָאךְ מִיר וְכוּ׳. אַזוֹי ווִי זֵיי הֶערְן אִים זִינְגֶען הָאבְּן זֵיי שׁוֹין גֶעזוּכְט דֶעם טִיר אַרַיינְצוּגֵיין, אֵיינֶער הָאט גֶעזָאגְט אַז דֶער טִיר אִיז דֶער זַייט, אַן אַנְדֶערֶער שְׁרֵייט אַז דָארְט אִיז דֶער טִיר, בִּיז דֶערְוַוייל הָאט עֶר זִיךְ אַרָאפְּגֶעלָאזְט מִיט אַ שְׁטְרִיק, אוּן

גֶעמַאכְט אַ 'וַיִבְרַח', און עֶר אִיז מֶער נִישְׁט דָארְט גֶעוֶוען, זֵיי הָאבְּן זִיךְ עֶנְדְלִיךְ אַרַיין גֶעבְּרָאכְן און אִים גֶענוּמֶען זוּכְן, בִּיז מִיכָל וַוייזְט זֵיי: דָארְטְן אִיז זַיין בֶּעט, הָאבְּן זֵיי אִים גֶענוּמֶען גַאנְצֶערְהֵייט און אַזוֹי גֶעבְּרֶענְגְט צוּ שָׁאוּל כְּדֵי שָׁאוּל זָאל אִים הַרְגֶ'עְנֶען, וְוי נָאר מֶען דֶעקְט אִים אוֹיף, זֶעהֶען זֵיי אַז דָאס אִיז נִישְׁט מֶער וְוי אַ דָאמִי (עַיֵין כָּל זֶה בִּשְׁמוּאֵל-א, קַאפִּיטְל יז-יט). און וְוי אַזוֹי הָאט דָאס דָוִד הַמֶלֶךְ גֶעקֶענְט בַּאוַוייזְן? נָאר דוּרְךְ דֶער כֹּחַ פוּן תְּפִלָּה, דֶערְפַאר הָאט עֶר זִיךְ נִישְׁט פַארְלוֹירְן אִין דִי שְׁוֶוערְסְטֶע בִּיטֶערְסְטֶע צַייטְן.

דָאס הָאט דָוִד הַמֶלֶךְ אוּנְז גֶעלֶערְנְט: דִי אֵיינְצִיגְסְטֶע עֵצָה אִיז נָאר תְּפִלָּה; אַז מֶען אִיז מִתְפַּלֵל צוּם בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים וֶועט מֶען זֶעהְן אַ יְשׁוּעָה, און נָאר אַזוֹי קֶען מֶען זִיךְ דֶערְהַאלְטְן. און אַזוֹי זֶעהְט מֶען וַוייטֶער וְוי אַזוֹי עֶר אִיז אָנְגֶעגַאנְגֶען אֲפִילוּ מֶען הָאט אִים גֶע'רוֹדֶפְ'ט פוּן אַלֶע זַייטְן, אַז אֲפִילוּ זַיין וַוייבּ מִיכָל הָאט נָאכְדֶעם חוֹזֶק גֶעמַאכְט פוּן אִים, און אַזוֹי

אוֹיךְ הָאט עֶר גֶעלִיטְן פוּן דִי קִינְדֶער, אוּן אַ גַאנְץ לֶעבְּן הָאט מֶען נָאר גֶעמַאכְט לֵיצָנוּת פוּן אִים, אַזוֹי וִוי דִי גְמָרָא זָאגְט (יְרוּשַׁלְמִי שְׁקָלִים סוֹף פֶּרֶק ב): **אֵין לְךָ דוֹר שֶׁאֵין בּוֹ לֵיצָנִים כְּדוֹרוֹ שֶׁל דָוִד**; וַוייל פוּן דָוִד הַמֶלֶךְ הָאט מֶען גֶעמַאכְט לִיצֵי לֵיצָנוּת, אוּן עֶס אִיז נִישְׁט גֶעוֶוען נָאךְ אֵיינֶער אִין דֶער וֶועלְט וָואס זָאל אַזוֹיפִיל לַיידְן אַזוֹי וִוי דָוִד הַמֶלֶךְ.

וֶועגְן דֶעם וֶוערְט דִי סְעוּדַת מְלַוֶה מַלְכָּה אָנְגֶערוּפְן: **סְעוּדַת דָוִד מַלְכָּא מְשִׁיחָא**, וַוייל דָוִד הַמֶלֶךְ הָאט גֶעוִויזְן אַ וֶועג, אַז אֲפִילוּ וֶוען מֶען גֵייט אַרוֹיס פוּן שַׁבָּת, אוּן מֶען גֵייט אַרַיין אִין דִי זֶעקְס טֶעג פוּן דִי וָואךְ, קֶען מֶען אוֹיךְ מַמְשִׁיךְ זַיין דִי שִׂמְחָה פוּן שַׁבָּת אוֹיף אַ גַאנְצֶע וָואךְ אוּן זַיין פְרֵיילֶעךְ. דֶער זוֹהַר הַקָדוֹשׁ זָאגְט (מִשְׁפָּטִים קז ע״א): **דָוִד הַמֶלֶךְ** אִיז גֶעוֶוען **בַּדְחָא דְמַלְכָּא**, עֶר הָאט גֶעמַאכְט פְרֵיילֶעךְ אִין אַלֶע עוֹלָמוֹת. דֶערְפַאר קֶען עֶר וַוייזְן אַ וֶועג מֶען זָאל וִויסְן אַז אֲפִילוּ וֶוען עֶס קוּמְט דִי זֶעקְס טֶעג פוּן דִי וָואךְ, אוּן

מֶען וֶועט דַארְפְן אַרְבֶּעטְן אוּן זִיךְ דְרֵייעֶן אִין דִי וֶועלְט וואוּ עֶס אִיז פַארְהַאנֶען **גַנָבִים רַמָאִים צְבוּעִים**, פָאפֶּערְס פֶעלְטְשֶׁערְס אוּן לִיגֶענֶערְס, דָאךְ זָאל מֶען הַאלְטְן דֶעם קָאפּ זִיךְ נִישְׁט צוּ פַארְלִירְן אוּן בְּלַייבְּן אַ אִיד, אוּן זִיךְ מְחַזֵק זַיין מִיט דִי אֱמוּנָה אוּן וִויסְן אַז מִיר הָאבְּן דֶעם בַּאשֶׁעפֶּער, מְמֵילָא דַארְף מֶען זִיךְ נִישְׁט פַארְלִירְן.

וֶועגְן דֶעם הָאט דֶער בַּעַל־שֵׁם־הַקָדוֹשׁ זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ מְתַקֵן גֶעוֶוען אַז עֶרֶב שַׁבָּת בַּיי מִנְחָה זָאל מֶען זָאגְן דִי מִזְמוֹר: **הוֹדוּ לַה׳ כִּי טוֹב** (תְּהִלִים קז), וָואס חַזַ״ל (בְּרָכוֹת נד ע״ב), לֶערְנֶען אַרוֹיס פוּן דֶעם מִזְמוֹר דִי פִּיר וָואס דַארְפְן דַאנְקֶען אוּן לוֹיבְּן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן: אֵיינֶער וָואס אִיז דוּרְךְ דֶעם יַם, אֵיינֶער וָואס אִיז דוּרְךְ דֶעם מִדְבָּר, אַ קְרַאנְקֶער וָואס אִיז אוֹיסְגֶעהֵיילְט גֶעוָוארְן, אוּן אֵיינֶער וָואס אִיז בַּאפְרֵייט גֶעוָוארְן פוּן תְּפִיסָה. אוּן דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי נָתָן זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה אִיז מַסְבִּיר (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הוֹדָאָה הֲלָכָה ו, אוֹת ט): אַז דִי אַלֶע פִּיר

זַאכְן גֵייט דוּרְךְ אוֹיף יֶעדְן אִיד בְּמֶשֶׁךְ דִי זֶעקְס טֶעג פוּן דִי וָואךְ, אַמָאל אֲפִילוּ פָּשׁוּט בְּגַשְׁמִיוּת, אָבֶער בְּעִיקָר בְּרוּחָנִיוּת, דָאס הֵייסְט, אַ מֶענְטְשׁ גֵייט דוּרְךְ בְּמֶשֶׁךְ דִי וָואךְ אַזַאלֶעכֶע שְׁוֶועֶרעקֵייטְן אוּן נִסְיוֹנוֹת אוּן מִיטְמַאכֶענִישְׁן אַז עֶר אִיז קְרַאנְק בִּפְרַט מִיט חוֹלֵי הַנֶּפֶשׁ רַחְמָנָא לִצְלָן, וָואס זַיין נְשָׁמָה אִיז גֶעבֶּעךְ אִינְגַאנְצְן קְרַאנְק גֶעוָוארְן פוּן זַיינֶע בִּיטֶערֶע דוּרְכְפֶעלֶער בִּפְרַט אִין פְּגַם הַבְּרִית וְכוּ׳, אַזוֹי אוֹיךְ שְׁפִּירְט עֶר אַז עֶר הַאלְט זִיךְ שׁוֹין כִּמְעַט בַּיים דֶערְטְרֶענְקֶען אִין דִי יַם פוּן צָרוֹת, אוּן עֶר שְׁפִּירְט וִוי עֶר בְּלָאנְדְזְשֶׁעט אִין אַ ווִיסְטְן מִדְבָּר אוּן וֵוייסְט נִישְׁט צוּ וֶועמֶען זִיךְ צוּ וֶוענְדְן, אוּן וואוּ מֶען טְרֶעפְט דֶעם וֶועג אַרוֹיס, אוּן ווִידֶער שְׁפִּירְט עֶר זִיךְ אַיינְגֶעשְׁפַּארְט אִין אַ מוֹרָא׳דִיגֶע תְּפִיסָה פוּן זַיינֶע תַּאֲווֹת אוּן מִדּוֹת רָעוֹת דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל אָפְּהִיטְן, דֶערְפַאר נָאכְדֶעם וָואס עֶר אִיז דוּרְךְ דִי זֶעקְס טֶעג דָא אוֹיף דִי וֶועלְט, אוּן עֶס קוּמְט יֶעצְט צוּ גֵיין דֶער הֵיילִיגֶער שַׁבָּת,

און עֶר גֵייט אִין מִקְוָה, און עֶר וַוארְפְט אַרָאפּ פוּן זִיךְ דִי וָואכֶעדִיגֶע קְלֵיידֶער און עֶר טוּט זִיךְ אָן דִי שַׁבָּת׳דִיגֶע קְלֵיידֶער, און עֶר גֵייט אַרַיין אִין שַׁבָּת, קֶען עֶר טַאקֶע דַאנְקֶען דֶעם בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים אַז כָּאטְשִׁיג עֶס אִיז אִים דוּרְכְגֶעגַאנְגֶען אַ שְׁוֶוערֶע בִּיטֶערֶע וָואך, אִיז עֶר בָּרוּךְ הַשֵּׁם אָנְגֶעקוּמֶען צוּם שַׁבָּת אַלְס אַ אִיד וָואס גְלֵייבְּט אִינֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן און עֶר הָאט זִיךְ דֶערְהַאלְטְן און זִיךְ נִישְׁט מְיַיאֵשׁ גֶעוֶוען, דָאס אִיז דֶער גְרֶעסְטֶער חִידוּשׁ, און עֶר דַארְף אוֹיף דֶעם אָפְּגֶעבְּן אַ שְׁבַח וְהוֹדָאָה פַארְן אֵייבֶּערְשְׁטְן, וֶועגְן דֶעם הָאט מֶען אַיינְגֶעפִירְט צוּ זָאגְן דֶעם מִזְמוֹר פוּן הוֹדוּ עֶרֶב שַׁבָּת.

ג.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעהָאלְפְן מֶען אִיז זִיךְ צוּזַאם גֶעקוּמֶען אוֹיף אַ שֶׁבַע בְּרָכוֹת, וָואס אִין דִי וָואכֶעדִיגֶע סִדְרָה (פַּרְשַׁת וַיֵּצֵא) רֶעדְט טַאקֶע דִי תּוֹרָה וִוי אַזוֹי יַעֲקֹב אָבִינוּ הָאט גֶעזוּכְט און זִיךְ גֶעמוּטְשֶׁעט פַאר זַיין שִׁידוּךְ.

דֶער מֶדְרָשׁ זָאגְט (בְּרֵאשִׁית רַבָּה סח, ג): **רַבִּי אַבָּהוּ פָּתַח** – ר׳ אַבָּהוּ הָאט גֶע׳דַרְשֶׁ׳נְט אוֹיפְן פָּסוּק (מִשְׁלֵי יט, יד): **בַּיִת וָהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת, וּמֵה׳ אִשָּׁה מַשְׂכָּלֶת**, אַ הוֹיז אוּן גֶעלְט קֶען מֶען יַרְשֶׁ׳ענֶען פוּן דִי עֶלְטֶערְן, אָבֶּער אַ שִׁידוּךְ אִיז נָאר פוּן בַּאשֶׁעפֶּער, לֵייגְט דֶער מֶדְרָשׁ צוּ: **מָצִינוּ בַּתּוֹרָה בַּנְּבִיאִים וּבַכְּתוּבִים שֶׁאֵין זִווּגוֹ שֶׁל אָדָם אֶלָּא מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא**, סַיי פוּן תּוֹרָה סַיי פוּן נְבִיאִים אוּן סַיי פוּן כְּתוּבִים גֶעפוּנֶען מִיר אַז אַ שִׁידוּךְ קוּמְט נָאר פוּן בַּאשֶׁעפֶּער, אִין דִי תּוֹרָה שְׁטֵייט (בְּרֵאשִׁית כד, נ): **מֵהֲוָיָ״ה יָצָא הַדָּבָר**, אִין נְבִיאִים שְׁטֵייט (שׁוֹפְטִים יד, ד): **וְאָבִיו וְאִמּוֹ לֹא יָדְעוּ כִּי מֵהֲוָיָ״ה הִיא**, אוּן בַּיי כְּתוּבִים שְׁטֵייט (מִשְׁלֵי יט, יד): **וּמֵהֲוָיָ״ה אִשָּׁה מַשְׂכָּלֶת**. זָאגְט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק ב, סִימָן ב): אַז אִין דִי אַלֶע דְרֵיי פְּסוּקִים וֶוערְט דֶערְמַאנְט דַוְוקָא דֶער שֵׁם הֲוָיָ״ה; וָואס וַוייזְט אוֹיף הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז יֶעצְט, עֶר אִיז גֶעוֶוען אוּן עֶר וֶועט זַיין, עֶס קֶען נִישְׁט גֶעטוֹישְׁט וֶוערְן. דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ בַּיי

יֶעדֶע שִׁידוּךְ דַארְף מֶען וִויסְן אַז דָאס אִיז דָאס, אוּן מֶען קֶען דָאס נִישְׁט מְשַׁנֶּה זַיין, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן רסה): אוֹיבְן אִין הִימְל זֶענֶען דִי מַאן אוּן דִי וַוייבּ גֶעוֶוען אֵיין נְשָׁמָה, נָאר וֶוען זֵיי זֶענֶען אַרָאפְּגֶעקוּמֶען אוֹיף דֶער וֶועלְט, אִיז דֶער חָתָן אַרָאפְּגֶעקוּמֶען בַּיי אֵיין פָּאר עֶלְטֶערְן, אוּן דִי כַּלָּה בַּיי אַ אַנְדֶערֶע פָּאר עֶלְטֶערְן, אָבֶּער בִּיז זֵיי טְרֶעפְן זִיךְ נֶעמְט צַייט, וַוייל עֶס אִיז דָא אַסַאךְ קִטְרוּגִים, אַזוֹי וִוי חַזַ"ל זָאגְן (סוֹטָה ב ע"א): **קָשֶׁה לְזִווּגָן כִּקְרִיעַת יַם סוּף**, וֶועגְן דֶעם טוּט זִיךְ אָפּ אִיבֶּערְקֶערֶענִישְׁן בִּיז עֶס וֶוערְט אַ שִׁידוּךְ, אָבֶּער צוּם סוֹף מוּז דָאס וֶוערְן.

דֶער הֵיילִיגֶער מַהֲרַ"ל מִפְּרָאג זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ אִיז מַסְבִּיר (חִדּוּשֵׁי אַגָּדוֹת, סוֹטָה ב ע"א): דָאס וָואס חַזַ"ל גְלַייכְן צוּ אַ זִיווּג צוּ **קְרִיעַת יַם סוּף**, וַוייל פּוּנְקְט אַזוֹי וִוי מֶען זֶעהְט אַז דֶער יַם אִיז קוֹדֶם גֶעוֶוען אֵיינְס, נָאכְדֶעם הָאט דָאס מֹשֶׁה רַבֵּינוּ גֶעשְׁפָּאלְטְן אוּן עֶס אִיז

גֶעוָוארְן צוּטֵיילְט, וָואס דָאס אִיז אַ מוֹרָא׳דִיגֶע ווּאוּנְדֶערְלִיכֶע זַאך אַז פוּן אֵיין זַאך זָאל וֶוערְן צְוֵויי, אוּן נָאכְדֶעם זָאל דָאס צוּרִיק וֶוערְן אֵיינְס, דִי זֶעלְבֶּע נֵס אוּן פֶּלֶא אִיז דָא בַּיי יֶעדֶע שִׁידוּך – וָואס אִיז אוֹיך קוֹדֶם גֶעוֶועזְן אֵיין נְשָׁמָה אוֹיבְן אִין הִימְל, אוּן נָאכְדֶעם זֶענֶען זֵיי צוּשְׁפְּרֵייט גֶעוָוארְן – אַז דָאס זָאל זִיך יֶעצְט קֶענֶען צוּרִיק צוּזַאם קוּמֶען.

דָאס זָאגְט מֶען בַּיי דִי שֶׁבַע בְּרָכוֹת: שַׂמֵּחַ תְּשַׂמַּח רֵעִים הָאֲהוּבִים כְּשַׂמֵּחֲךָ יְצִירְךָ בְּגַן עֵדֶן מִקֶּדֶם; מֶען בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז דִי חָתָן אוּן דִי כַּלָּה, וָואס וֶוערְן אָנְגֶערוּפְן: ׳רֵעִים הָאֲהוּבִים׳, זָאלְן זַיין אַזוֹי פְּרֵיילֶעך, אוּן לֶעבְן מִיט אַזַא שִׂמְחָה אוּן לִיבְשַׁאפְט, אַזוֹי וִוי זֵיי זֶענֶען גֶעוֶועזְן אִין הִימְל, וָואס דָארְטְן זֶענֶען זֵיי גֶעוֶועזְן אֵיין נְשָׁמָה, זָאלְן זֵיי יֶעצְט וַוייטֶער זַיין אֵיין נְשָׁמָה, אוּן זַיין מוֹרָא׳דִיג פְּרֵיילֶעך.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי שְׁלֹמֹה׳קֶע זְעוִוילֶער זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הָאט גֶעטַייטְשְׁט דָאס וָואס מֶען זָאגְט בַּיי אַ

תַּנָּאִים: הָעוֹמֵד מִצַּד הַחָתָן, הָעוֹמֵד מִצַּד הַכַּלָּה, וָואס אִיז דֶער לָשׁוֹן 'הָעוֹמֵד' - דֶער וָואס שְׁטֵייט אִין דִי זַייט? נָאר וֶוען מֶען לֵיינְט דֶעם תַּנָּאִים זָאגְט מֶען פָּאר בֵּיידֶע מְחוּתָּנִים - עֶלְטֶערְן: הָעוֹמֵד מִן הַצַּד, דוּ הָאסְט גָארְנִישְׁט וָואס צוּ טוּעֶן, דַארְפְסְט נָאר שְׁטֵיין אִין דֶער זַייט, וַוייל אַלֶעס אִיז פוּן הִימְל.

ד.

נָאךְ זָאגְט דֶער מֶדְרָשׁ (שָׁם, ד): אוֹיפְן פָּסוּק (תְּהִלִּים סח, ז): אֱלֹקִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בַּיְתָה מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת, אַז בָּחוּר אוּן אַ מֵיידְל זֶענֶען אִין אַ תְּפִיסָה בִּיז זֵיי טְרֶעפְן זֵייעֶר זִיווּג, עֶנְדְלִיךְ וֶוען עֶס קוּמְט דִי צַייט אוּן זֵיי הָאבְּן חֲתוּנָה, וֶוערְט מְקוּיָּים בַּיי זֵיי: מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת, אַז זֵיי זֶענֶען אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען פוּן תְּפִיסָה, וָואס דָאס אִיז דֶער גְרֶעסְטֶער שִׂמְחָה, זָאגְט דֶער מֶדְרָשׁ אַז דָאס וָוארְט בַּכּוֹשָׁרוֹת אִיז צְוֵויי וֶוערְטֶער: בְּכִי-וֵויינֶען, וְשִׁירוֹת-זִינְגֶען, וֶוער עֶס וִויל וֵויינְט, וֶוער עֶס וִויל דַאנְקְט אוּן לוֹיבְּט דֶעם

אֵייבֶּערְשְׁטְן; דָאס הֵייסְט, אֵיינֶער אִיז פְרֵיילֶעךְ אוּן לִיסְטִיג אַז עֶר הָאט בָּרוּךְ הַשֵּׁם גֶעטְרָאפְן זַיין זִיווּג, וָואס דָאס אִיז דִי גְרֶעסְטֶע שִׂמְחָה, אַזוֹי וִוי חַזַ״ל זָאגְן (תַּעֲנִית כו ע״ב): דָאס אִיז מַמָּשׁ אַזוֹי וִוי **בִּנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ**, אוֹיךְ זָאגְן חַזַ״ל (יְרוּשַׁלְמִי בִּכּוּרִים פֶּרֶק ג, הֲלָכָה ג): וֶוען מֶען הָאט חֲתוּנָה אִיז מֶען מוֹחֵל אַלֶע עֲבֵירוֹת. אוּן עֶר וֶועט יֶעצְט קֶענֶען לֶעבְּן אִין גַּן עֵדֶן אַזוֹי וִוי **אָדָם וְחַוָּה** פַּארְן חֵטְא, אוּן אַנְדֶערֶע בַּאוֵוייזֶען זֵייעֶר לֶעבְּן, אַז דָאס אִיז נִישְׁט קַיין גוּטֶע שִׁידוּךְ, מֶען אִיז אַרַיין גֶעפַאלְן וְכוּ׳; דָאס אִיז דִי ׳בְּחִירָה׳ וָואס מֶען גֶעט פַאר דֶעם מֶענְטְשׁ: הָאט עֶר שֵׂכֶל מַאכְט עֶר פוּן דֶעם לֶעבְּן אַ גַּן-עֵדֶן, הָאט עֶר נִישְׁט קַיין שֵׂכֶל לֶעבְּט עֶר נֶעבֶּעךְ אִין גֵיהִנוֹם, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק א, סִימָן כב): דֶער **גֵיהִנוֹם** אוּן דֶער **גַּן-עֵדֶן** אִיז דָא אוֹיף דֶער וֶועלְט; אָבֶּער דָאס וֶוענְדְט זִיךְ וִוי אַזוֹי דֶער מֶענְטְשׁ פִירְט זִיךְ אוֹיף.

דֶער הֵיילִיגֶער רָאפְּשִׁיצֶער רָב זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הָאט גֶעזָאגְט: אַ שָׁאד אַ שָׁאד אַז מֶען הָאט אִיבֶּערְגֶעגֶעבְּן דֶעם גֶעלֶעגְנְהַייט פוּן אַזַא גְרוֹיסְן טָאג פַּאר קִינְדֶער; וַוייל אוּנְטֶער דִי חוּפָּה קֶען מֶען בֶּעטְן דֶעם בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים אוֹיף יֶעדְן פְּרַט אוּן פְּרַט. דֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּינְ׳ס טָאכְטֶער אָדְל זְכוּתָהּ תָּגֵן עָלֵינוּ, אִיז אַמָאל גֶעקוּמֶען צוּ אִיר טַאטְן אוּן זֵייעֶר גֶעוֵויינְט: אִיךְ הָאבּ אַ דִינְסְט וָואס דֶערְקוּטְשֶׁעט מִיךְ, אוּן זִי טוּט נִישְׁט אִיר אַרְבֶּעט, אִיךְ הָאבּ גֶעפֶּערְלִיכֶע צָרוֹת פוּן אִיר, אִיךְ וִויל אִיר פַּארְשִׁיקְן אוּן זִי וִויל נִישְׁט גֵיין, אִיךְ קֶען דָאס שׁוֹין נִישְׁט אִיבֶּערְטְרָאגְן! הָאט אִיר דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי גֶעזָאגְט: פַּארְוָואס הָאסְטוּ נִישְׁט גֶעבֶּעטְן אוֹיף דֶעם אוּנְטֶער דִי חוּפָּה?! זֶעהְט מֶען פוּן דֶעם אַז דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט גֶעהַאלְטְן אַז אֲפִילוּ אוֹיף אַזַא קְלֵיינִיקַייט, דַארְף מֶען אוֹיךְ בֶּעטְן אוּנְטֶער דִי חוּפָּה, וַוייל דֶעמָאלְטְס אִיז אַ מוֹרָא׳דִיגֶע צַייט וָואס מֶען קֶען אַלֶעס אוֹיסְבֶּעטְן.

אוּן מֶען זֶעהְט טַאקֶע דִי קְדוּשָׁה וְטָהֲרָה פוּן אַ חָתָן וְכַלָּה אִין דִי טָאג פוּן זֵייעֶר חוּפָּה, מֶען הַאלְט אִין אֵיין בֶּעטְן אוּן מֶען זָאגְט אַסַאךְ תְּהִלִים אוּן וֶוער עֶס קֶען זָאגְט אוֹיס גַאנְץ תְּהִלִים, אוּן מֶען טוּט תְּשׁוּבָה אוֹיף אַלֶע נַארִישְׁקֵייטְן וָואס מֶען הָאט גֶעטוּהְן אַלְץ בָּחוּר אוּן אַלְץ מֵיידְל, אוּן אַזוֹי גֵייט מֶען צוּ צוּ דִי חֲתוּנָה מִיט אַ מוֹרָא׳דִיגֶע שִׂמְחָה, מַמָּשׁ אַזוֹי וִוי שַׁבָּת, וָואס אִיז גֶעגְלִיכְן צוּ דִי יִחוּד פוּן חָתָן אוּן כַּלָּה, אַזוֹי וִוי מִיר זָאגְן בַּיי דִי זֶמֶר פְרַייטִיג צוּנַאכְטְס: לְכָה דוֹדִי לִקְרַאת כַּלָּה, פְּנֵי שַׁבָּת נְקַבְּלָה.

נָאכְדֶעם הֵייבְּט זִיךְ אָן דִי זִיבְּן טֶעג שֶׁבַע בְּרָכוֹת, וָואס יֶעדֶע נַאכְט מַאכְט אַן אַנְדֶערֶער קָרוֹב אַ שֶׁבַע בְּרָכוֹת, אוּן יֶעדֶער קוּקְט אוּן בַּאטְרַאכְט, אוּן מֶען דַארְף זִיךְ אַרָאפְּלָאזְן צוּ יֶעדֶע פֶּעטֶער אוּן מוּמֶע, שְׁוָואגֶער אוּן שְׁוֶועגֶערִין, קָאזִינְס וְכוּ׳, בִּשְׁעַת דֶער חָתָן הָאט שׁוֹין גֶעוַוארְט אַזוֹיפִיל יָארְן עֶר זָאל קֶענֶען הָאבְּן אַ רֵיינֶע מֹחַ אוּן מַחְשָׁבָה, אַזוֹי אוֹיךְ דִי כַּלָּה, אוּן דָא

דאַרְף עֶר זַיין פַּארְנוּמֶען מִיט דֶעם וְכוּ׳, נָאר מֶען ווִיל דֶערְמִיט לֶערְנֶען דִי חָתָן אוּן כַּלָה: אַזוֹי גֵייט דָאס לֶעבְּן; וַוייל דִי זִיבְּן טֶעג פוּן דִי שֶׁבַע בְּרָכוֹת אִיז מְרַמֵז אוֹיף דִי זִיבֶּעצִיג יָאר וָואס אַ מֶענְטְשׁ לֶעבְּט, וָואס דָאס הֵייבְּט זִיךְ אָן פוּן דִי צְוָואנְצִיג יָאר, וַוייל בֵּית דִין שֶׁל מַעֲלָה מִשְׁפָּט נִישְׁט בִּיז דִי צְוָואנְצִיג, אוּן וֶוען מֶען הָאט חֲתוּנָה וֶוערְט מֶען נֵיי גֶעבּוֹירְן, דֶערְפַאר ווִיל מֶען מְרַמֵז זַיין פַאר חָתָן כַּלָה: עֶנְק הָאבְּן זִיךְ בֵּיידֶע גוּט צוּגֶעגְרֵייט צוּ דִי חֲתוּנָה, אָבֶּער יֶעצְט דַארְף מֶען ווִיסְן אַז דֶער לֶעבְּן גֵייט נִישְׁט אַזוֹי ווִי מֶען ווִיל, יֶעדֶען טָאג וֶועסְטוּ דַארְפְן גֵיין צוּ אַן אַנְדֶערֶע מִשְׁפָּחָה, אוּן זִיךְ מוּזְן אַרָאפְּלָאזְן וְכוּ׳, אוּן יֶעדֶער וֶועט זָאגְן אַ מֵיינוּנְג, צוּ וַוייזְן אַז אַזוֹי גֵייט דָאס לֶעבְּן: אַרָאפּ אוּן אַרוֹיף, אַרוֹיף אוּן אַרָאפּ.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִקוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק ב, סִימָן סח): דֶער עִיקָר שְׁלֵימוּת פוּן אַ צַדִיק אִיז אַז וֶוען עֶר אִיז אוֹיבְּן זָאל עֶר אוֹיךְ זַיין אוּנְטְן, וֶוען עֶר אִיז אוּנְטְן זָאל

עֶר אוֹיךְ זַיין אוֹיבְן; חַזַ"ל זָאגְן (חֲגִיגָה יב ע"א): דִי וָוארְט שָׁמַיִם-הִימְל אִיז צוּזַאמְגֶעשְׁטֶעלְט פוּן צְוַויי וֶוערְטֶער: אֵשׁ-פַייעֶר אוּן מַיִם-וַואסֶער, וָואס אִיז צְוַויי פַארְקֶערְטֶע זַאכְן וָואס פַארְטְרָאגְן זִיךְ נִישְׁט, מִיט פַייעֶר קֶען מֶען אוֹיסְקָאכְן וַואסֶער בִּיז עֶס בְּלַייבְּט נִישְׁט גָארְנִישְׁט, אוּן מִיט וַואסֶער קֶען מֶען אוֹיסְלֶעשְׁן אַ פַייעֶר, אוּן וֶוען דִי צְוַויי קֶעגְן זַייטִיגֶע זַאכְן קוּמֶען זִיךְ צוּזַאמֶען וֶוערְט דָאס אָנְגֶערוּפְן: שָׁמַיִם, אוּן דָאס הֵייסְט אַ הִימְל מֶענְטְשׁ, וַוייל דִי גְרֶעסְטֶע חָכְמָה פוּן אַ אִיד אִיז אַז עֶר פַארְלִירְט זִיךְ נִישְׁט, עֶר קֶען זִיךְ שְׁטֶענְדִיג דֶערְהַאלְטְן אִין אַלֶע מַצָּבִים; סַיי וֶוען עֶס אִיז בַּיי אִים 'שַׁבָּת', דָאס הֵייסְט עֶס גֵייט אִים גוּט, עֶר אִיז דֶערְהוֹיבְּן, אוּן אֲפִילוּ אַ גַאנְצֶע וָואךְ אִיז עֶר אוֹיךְ מַמְשִׁיךְ דִי הֵיילִיגְקַייט פוּן שַׁבָּת, עֶר גֵייט דַאוֶוענֶען אִין בֵּית הַמִדְרָשׁ שַׁחְרִית מִנְחָה מַעֲרִיב מִיט מִנְיָן, אֲפִילוּ עֶס קוּמְט אִים אָן שְׁוֶוער עֶר אִיז זֵייעֶר פַארְנוּמֶען וְכוּ'. מֶען זֶעהְט טַאקֶע 'מִי כְּעַמְךָ יִשְׂרָאֵל' כָאטְשִׁיג אִידְן זֶענֶען

זֵייעֶר פַארְפְלָאגְט אוֹיף פַּרְנָסָה, דָאךְ קוּמֶען זֵיי מִיט מְסִירוּת נֶפֶשׁ דַאוָּוענֶען מִיט מִנְיָן, [בִּפְרַט מִנְחָה אִין דִי ווינְטֶער טֶעג,] וָואס דָאס אִיז בַּיים אֵייבֶּערְשְׁטְן זֵייעֶר חָשׁוּב, אַזוֹי אוֹיךְ גֶעט מֶען אַכְטוּנְג אִין דִי בִּיזְנֶעס נִישְׁט צוּ גַנָב׳נֶען גַזָל׳נֶען אַרוּם פָאפֶּען, כָאטְשִׁיג מֶען הָאט דִי גֶעלֶעגֶנְהַייט דָאס צוּ טוּהְן, וַוייל מֶען וֵוייסְט אַז דֶער בַּאשֶׁעפֶער אִיז דָא, בִּפְרַט אַז מֶען אִיז זוֹכֶה אוּן מֶען גֶעוואוֹינְט זִיךְ צוּ צוּ לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג אַבִּיסְל חוּמָשׁ רַשִׁ״י מִיטְן תַּרְגוּם, אַפָּאר פְּרָקִים מִשְׁנַיוֹת, אַ דַף גְמָרָא, שֻׁלְחָן עָרוּךְ וְכוּ׳, דָאס הֵייסְט אַ הִימְל מֶענְטְשׁ, אַז וֶוען מֶען אִיז אוֹיבְן אִיז מֶען אוֹיךְ אוּנְטֶען, אוּן וֶוען מֶען אִיז אוּנְטְן אִיז מֶען אוֹיךְ אוֹיבְן, וואוֹיל אִיז אִים וואוֹיל אִיז זַיין חֵלֶק.

אוּן דָאס אִיז זֵייעֶר אַ ווִיכְטִיגֶע לִימוּד צוּ ווִיסְן: בַּיים אֵייבֶּערְשְׁטְן אִיז זֵייעֶר חָשׁוּב אַז פוּן אֵיין זַייט אִיז מֶען רוּחָנִי אוּן פוּן אֵיין זַייט אִיז מֶען גַשְׁמִי. דָאס הֵייסְט, מֶען דַארְף זִיךְ אַרָאפְּלָאזְן צוּ אַ וַוייבּ, וָואס דָאס

אִיז דֶער עֶרְשְׁטֶער מִצְוָה אִין דִי תּוֹרָה, מֶען זָאל חַתוּנָה הָאבְּן, אוּן דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאגְט (בְּרֵאשִׁית ב, יח): **לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ, אֶעֱשֶׂה לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ**; אַלֵיינְס אִיז זֵייעֶר נִישְׁט גוּט, מֶען מוּז הָאבְּן אַ וַוייבּ. זָאגְן דִי חַזַ"ל אוֹיף דֶעם (יְבָמוֹת סג ע"א): **זָכָה** - אִיז עֶר זוֹכֶה: **עוֹזְרַתּוֹ** - הֶעלְפְּט זִי אִים, **לֹא זָכָה** - אִיז עֶר נִישְׁט זוֹכֶה: **כְּנֶגְדּוֹ** - אִיז זִי קֶעגְן אִים. וַוייל זִי אִיז אַ בֵּיין פוּן זַיינֶע בֵּיינֶער (בְּרֵאשִׁית ב, כג), דָאס הֵייסְט, פִּירְט עֶר זִיךְ עֶרְלִיךְ עֶר לֶערְנְט אוּן דַאוֶוענְט, וֶועט זִי זִיךְ אוֹיךְ פִּירְן עֶרְלִיךְ אוּן זִי וֶועט אִים אַרוֹיס הֶעלְפְן, אָבֶער אוֹיבּ חָלִילָה וְחַס עֶר פִּירְט זִיךְ נִישְׁט אוֹיף עֶרְלִיךְ, עֶר רֶעדְט וָואס מֶען דַארְף נִישְׁט, פַאנְגְט זִיךְ אָן אַלֶע פְּרָאבְּלֶעמֶען.

דֶער תַּנָא זָאגְט (אָבוֹת א, ה): **כָּל הַמַּרְבֶּה שִׂיחָה עִם הָאִשָּׁה, גּוֹרֵם רָעָה לְעַצְמוֹ, וּבוֹטֵל מִדִּבְרֵי תוֹרָה וְסוֹפוֹ יוֹרֵשׁ גֵיהִנּוֹם**. דָאס הֵייסְט, אוֹיבּ מֶען רֶעדְט וָואס מֶען דַארְף נִישְׁט, מֶען זָאגְט פַאר דִי וַוייבּ אַ שְׁטֶעךְ וָוארְט וְכוּ', אִיז מֶען זִיךְ אַלֵיין גוֹרֵם שְׁלֶעכְטְס, מְמֵילָא הָאט

מֶען שׁוֹין נִישְׁט דֶעם קָאפּ צוּ לֶערְנֶען, אוּן נָאכְדֶעם הָאט מֶען נָאך דִי גֵיהִנוֹם דָא אוֹיף דִי וֶועלְט. דֶערְפַּאר דַארְף מֶען זֵייעֶר אַכְטוּנְג גֶעבְּן נִישְׁט צוּ רֶעדְן אוֹיף אִיר טַאטֶע מַאמֶע, נִישְׁט רֶעדְן פוּן אִירֶע חִסְרוֹנוֹת, אוּן נִישְׁט זוּכְן קַיין חִסְרוֹנוֹת, נָאר שְׁטֶענְדִיג מְשַׁבֵּחַ זַיין אוּן אוֹיסְרִימֶען, אַזוֹי וִוי הִלֵל הָאט גֶעזָאגְט (כְּתוּבּוֹת יז ע״א): מֶען זָאל זָאגְן: כַּלָה נָאֶה וַחֲסִידָה, דִי שֶׁענְסְטֶע אוּן דִי בֶּעסְטֶע כַּלָה; דֶעמָאלְטְס לֶעבְּט מֶען אַ חַיִים טוֹבִים.

ה.

עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד (בְּרֵאשִׁית ב, כד), וֶועגְן דֶעם זָאל אַ מֶענְטְשׁ אָפְּלָאזְן זַיין טַאטֶע מַאמֶע אוּן זִיךְ צוּקְלֶעבְּן צוּ זַיין וַוייבּ וְכוּ׳. שְׁטֶעלְט זִיךְ אַ קַשְׁיָא וִוי אַזוֹי קֶען דִי תּוֹרָה זָאגְן אַזַא זַאךְ, עֶס אִיז דָאךְ דָא אַ מִצְוֹת עֲשֵׂה (שְׁמוֹת כ, יב): כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ, זָאלְסְט מְכַבֵּד זַיין דַיין טַאטֶע מַאמֶע וָואס דִי מִצְוָה גֵייט אָן אוֹיפְן גַאנְצְן לֶעבְּן, נָאךְ דִי חֲתוּנָה אוֹיךְ?!

נָאר דִי תּוֹרָה הַקְדוֹשָׁה ווִיל לֶערְנֶען זֵייעֶר אַ ווִיכְטִיגֶע זַאךְ פַאר אַ פָּארְפָאלְק צוּ ווִיסְן אִין לֶעבְּן, אַז ווִיבַּאלְד מַאן אוּן ווַייבּ הָאבְּן חֲתוּנָה גֶעהַאט, אוּן עֶס קֶען זִיךְ מַאכְן אוּמְפַארְשְׁטֶענְדְלִיכְקֵייטְן וָואס מֶען דַארְף אוֹיסְגְלַייכְן, זָאל מֶען קֵיינְמָאל נִישְׁט אַרַיינְמִישְׁן דִי עֶלְטֶערְן, נָאר זִיךְ אוֹיסְגְלַייכְן צְווִישְׁן זִיךְ, אָדֶער גֵיין צוּ אַ גְרוֹיסְן עֶרְלִיכְן אִיד אַ צַדִיק, וָואס עֶר וֶועט אוֹיסְלֶערְנֶען ווִי אַזוֹי עֶס גֵייט דָאס צוּזַאם לֶעבְּן וְכוּ׳, ווַייל טַאטֶע מַאמֶע הָאבְּן זִיךְ גֶעמוּטְשֶׁעט בִּיז מֶען הָאט גֶעבְּרֶענְגְט דִי קִינְדֶער אוּנְטֶער דִי חוּפָּה, אוּן זֵיי ווִילְן נָאר הָאבְּן נַחַת פוּן דִי קִינְדֶער, אוּן הֶערְן אַז עֶס אִיז גוּט בָּרוּךְ הַשֵּׁם וְכוּ׳, פוּן דֶעם זוּהְן אַז עֶר הָאט גֶעטְרָאפְן אַזַא טַייעֶרֶע ווַייבּ, אוּן פוּן דִי טָאכְטֶער אַז זִי הָאט אַזַא פַיינֶע מַאן וָואס עֶר אִיז **קוֹבֵעַ עִתִּים לְתוֹרָה**, אוּן עֶר אִיז זֵייעֶר גוּט צוּ אִיר, דָאס מֵיינְט דֶער פָּסוּק צוּ זָאגְן, אַז מֶען זָאל אָפְּלָאזְן דִי עֶלְטֶערְן, נִישְׁט חָלִילָה וְחַס מֶען זָאל אָפְּלָאזְן טַאטֶע מַאמֶע אוּן פַארְגֶעסְן פוּן זֵיי, נָאר

זַיי נִישְׁט אַרַיין מִישְׁן אִין דִי צָרוֹת, אֲפִילוּ עֶס מַאכְט זִיךְ אַמָאל עֶפֶּעס אַ אוּמְפַארְשְׁטֶענְדֶענִיש, נָאר עֶנְדֶערְשׁ גֵיין צוּם רֶבִּי'ן.

דֶער הֵיילִיגֶער מַהַרְשָׁ"א זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הָאט אוֹיסְגֶעקְרִיצְט אוֹיף זַיין טִיר דֶעם פָּסוּק (אִיוּב לא, לב): בַּחוּץ לֹא יָלִין גֵּר דְּלָתַי לָאֹרַח אֶפְתָּח, אַ גֵר זָאל נִישְׁט נֶעכְטִיגְן אִינְדְרוֹיסְן, מַיין טִיר אִיז אָפֶען פַאר יֶעדֶעם אֵיינֶעם, אוּן דִי הוּנְגֶערִיגֶע זָאל קוּמֶען דָא עֶסְן. [בִּיז דִי עֶרְשְׁטֶע וֶועלְט מִלְחָמָה אִיז נָאךְ דִי הוֹיז גֶעשְׁטַאנֶען,] זֶעהְט מֶען פוּן דֶעם אַז אֲפִילוּ דֶער הֵיילִיגֶער מַהַרְשָׁ"א וָואס אִיז גֶעוֶוען אַזוֹי דָבוּק אִין דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, אוּן עֶר אִיז גֶעוֶוען אִינְגַאנְצְן אוֹיסְגֶעטוּהְן פוּן דִי וֶועלְט, דָאךְ הָאט עֶר זִיךְ אַרָאפְּגֶעלָאזְט אַזוֹי וַוייט אַרַיינְצוּנֶעמֶען יֶעדְן גַאסְט, אוּן זִיךְ אָפְּגֶעבְּן מִיט אִים, וָואס דָאס אִיז דִי שְׁוֶוערְסְטֶע זַאךְ. אָבֶּער דָאס וִויל דֶער בַּאשֶׁעפֶּער: פוּן אֵיין זַייט טַאקֶע זַיין אוֹיבְן, לֶערְנֶען מַהַרְשָׁ"א אוּן זִיךְ מְיַגֵּעַ זַיין אִין דִי תּוֹרָה, אָבֶּער פוּן דִי

אַנְדֶערֶע זַייט זִיךְ אַרָאפּ לָאזְן צוּ יֶעדֶעם אֵיינֶעם, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דַארְף דָאס וִויסְן אַ חָתָן וָואס הָאט חֲתוּנָה גֶעהַאט, עֶר דַארְף טַאקֶע לֶערְנֶען, אָבֶּער צוּ זַיין וַוייבּ דַארְף עֶר זִיךְ אוֹיךְ אַרָאפְּלָאזְן.

דֶער גְרוֹיסֶער מַגִיד פוּן מֶעזְרִיטְשׁ זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ אִיז קוֹדֶם גֶעוֶוען אַ חַבֶר מִיטְן הֵיילִיגְן פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, און זֵיי זֶענֶען גֶעוֶוען גְרוֹיסֶע מִתְנַגְדִים אוֹיפְן דֶרֶךְ פוּן **בַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָדוֹשׁ** זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, שְׁפֶּעטֶער וֶוען עֶר אִיז מְקוּרָב גֶעוָוארְן צוּם הֵיילִיגְן בַּעַל-שֵׁם-טוֹב, הָאט אִים אֵיינֶער אַמָאל גֶעפְרֶעגְט: פַארְוָואס הָאט אִיר זִיךְ אָנְגֶעהוֹיבְּן אַרָאפּ צוּ לָאזְן צוּ פָּשׁוּטֶ׳ע מֶענְטְשְׁן, אַמָאל זֶענְט אִיר גֶעוֶוען אַ לַמְדָן און אַ חַבֶר מִיטְן פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ, און יֶעצְט לָאזְט אִיר זִיךְ אַרָאפּ אֲפִילוּ צוּ אַלֶע דָארְפְס לַייט?! הָאט עֶר גֶעשְׁמֵייכֶעלְט און זִיךְ אָנְגֶערוּפְן: דֶער בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים אִיז דָאךְ אַוַודַאי זֵייעֶר גְרוֹיס עַד אֵין סוֹף, און עֶר אִיז אִין הִימְל מִיט אַלֶע נְשָׁמוֹת פוּן צַדִיקִים, פוּן דֶעסְטְוֶועגְן הָאט עֶר

זִיךְ אַרָאפּ גֶעלָאזְט זֶעקְס טֶעג, און בַּאשַׁאפְן אַ גַאנְצֶע בְּרִיאָה מִיט אַלֶע גוֹיִם, און עֶר אִיז זֵיי מְחַיֶה און מְהַוֶה, אוֹיבּ אַזוֹי מֶעג אִיךְ זִיךְ אוֹיךְ אַרָאפּ לָאזְן.

שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ זָאגְט (מִשְׁלֵי טו, יז): **טוֹב אֲרֻחַת יָרָק וְאַהֲבָה שָׁם, מִשּׁוֹר אָבוּס וְשִׂנְאָה בוֹ**, עֶס אִיז בֶּעסֶער צוּ עֶסְן אַ טְרוּקְן שְׁטִיקֶעל בְּרוֹיט מִיט אַבִּיסְל גְרִינְצֵייג, אָבֶּער עֶס אִיז דָא דָארְט אַ מוֹרָא'דִיגֶע לִיבְּשַׁאפְט, וִוי אֵיידֶער עֶסְן דִי בֶּעסְטֶע פְלֵיישְׁן מִיט אַלֶע מַעֲדַנִים אָבֶּער עֶס אִיז דָא דָארְט שִׂנְאָה און מֶען הַרְגֶ'עט זִיךְ אַרוּם. דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט אַמָאל גֶעזָאגְט (חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן סִימָן תקכ"ח): בְּרוֹיט מִיט אִיגֶערְקֶעס אִיז אַ גוּט מַאֲכָל. דֶערְפַאר דַארְף מֶען זֶעהְן אַז אִין שְׁטוּבּ זָאל שְׁטֶענְדִיג הֶערְשְׁן שָׁלוֹם און לִיבְּשַׁאפְט, וָואס דָאס אִיז דִי גְרֶעסְטֶע הַצְלָחָה.

וֶועגְן דֶעם דַארְף מֶען וִויסְן אַז דִי גְרֶעסְטֶע חָכְמָה אוֹיף דִי וֶועלְט אִיז זִיךְ צוּ דֶערְהַאלְטְן, און דָאס הָאט אוּנְז דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי גֶעלֶערְנְט, און עֶר הָאט גֶעזָאגְט

(קִיצוּר לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן ו): הָעִיקָר שֶׁקוֹרִין דֶערְהַאלְטְן זִיךְ, דֶער עִיקָר אִיז זִיךְ צוּ דֶערְהַאלְטְן. אוּן מִיט וָואס קֶען מֶען זִיךְ אַזוֹי דֶערְהַאלְטְן ווִי מִיט לִימוּד מִשְׁנַיוֹת, וָואס דָאס אִיז מְשַׁנֶה דֶעם מֶענְטְשׁ, אוֹיךְ אִיז מִשְׁנֶה דִי אוֹתִיוֹת נְשָׁמָה (בְּאֵר הֵיטֵב אוֹרַח חַיִּים סִימָן א, סְעִיף קָטָן ו, בְּשֵׁם הָאֲרִ"י הַקָּדוֹשׁ), דֶער זֹהַר הַקָּדוֹשׁ זָאגְט (תִּיקּוּנֵי זֹהַר יד ע"ב), אַז מִשְׁנַיוֹת אִיז דֶער מַלְאָךְ מְטַ"ט (עַיֵּין לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן עט), אוּן דָאס אִיז מְקַשֶׁר דֶעם עוֹלָם הָעֶלְיוֹן צוּם עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן; אוּן אַז אַ מֶענְטְשׁ לֶערְנְט אַסַאךְ מִשְׁנַיוֹת אִיז עֶס אַ סְגוּלָה אוֹיף אַ זִיווּג, וַוייל מִשְׁנַיוֹת אִיז מְקַשֶׁר דִי וֶועלְט צוּ יֶענֶע וֶועלְט. זָאל דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הֶעלְפְן אִיר זָאלְט אַלֶע זוֹכֶה זַיין זִיךְ צוּ הַאלְטְן אַ גַאנְץ לֶעבְּן בַּיי דִי מִשְׁנַיוֹת, וָואס דוּרְךְ דֶעם וֶועט מֶען זוֹכֶה זַיין צוּ דִי גְאוּלָה שְׁלֵימָה (וַיִּקְרָא רַבָּה ז, ג), בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

~ תַּם וְנִשְׁלַם שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם ~

הספר
הקדוש הזה

נדפס לטובת נשמת בעל מחבר
של הספר הזה מאור עינינו,
חיות נפשינו, עטרת ראשינו, כבוד
קדושת מרן הגה"ק רבי

אליעזר שלמה

בן רבי

מנחם זאב

זצוקללה"ה
נלב"ע י"ד שבט תשע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

הספר הקדוש הזה
נדפס לזכות

יואל בן ריצא רעכיל נ"י
וזוגתו
אסתר גיטל בת חיי שרה האדיא תחי'

וילדיהם
שלמה, אלחנן חיים, מרים העניא זיסל,
שמעון, נחמן נתן, יצחק דוד, צבי,
רחל לאה, יוסף, מנחם, יחזקאל.

הקדוש ברוך הוא ימלא את כל משאלות לבם לטובה, ויתברכו מפי אל עליון בבני חיי ומזוני רוויחא, ויזכו לרוות רוב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, אמן כן יהי רצון.